

КАКВО НИ НОСИ ЧЕТЕНЕТО НА КНИГИ

Академично слово на Ректора на НАТФИЗ проф. д.н.Любомир Халачев по случай първия учебен ден – 15 септември 2015г

Скъпи студенти, преподаватели и служители от Академията, радостен съм че отново заедно, на 15 септември както повелява нашата традиция, ние откриваме една нова и сигурен съм- успешна академична година.

И тъй като говорим за традиция припомням, че всяка година на този ден аз произнасям встъпителни думи, с които поздравявам всички преподаватели и служители и се опитвам да дам посока на първите крачки на новите ни студенти. Както знаете, тези встъпителни думи аз ги казвам под формата на Академично слово.

Тази година академичното слово на Ректора носи названието „Какво ни носи четенето на книги“.

През далечната 1956г аз започнах своята ученическа съдба в едно малко училище, в което сутрин събираха децата със звънец, който училищният прислужник силно размахваше . Те идваха, понесли своите тетрадки и учебници в ръка. По-късно се прехвърлих в голямо и известно столично училище, което завърших. С течение на годините се променяха условията за учене, появяваха се нови учебници, тетрадки и дебели книги. Не мога да кажа че всичките ми съученици бяха еднакво добри, еднакво амбициозни или еднакво устремени към знанието. Но повечето успяха да станат добри лекари, математици, инженери, юристи, морски капитани. Има и такива, които се занимават с изкуство. Това, което искам да ви кажа с този спомен е, че в недалечното минало най-важното ЗАДЪЛЖЕНИЕ за един млад човек беше да се учи. А най-важното в процеса на учението - да се научи да чете и да приема това занимание като основно до края на

живота си. Днес би трябвало задължението да е изместено от ЖЕЛАНИЕТО за учение, което трябва да е водещо, защото без знание и без диплома за това знание обществото ще ви отхвърли. Но освен чистото знание което в повечето случаи е информация, професиите към които вие се стремите, амбициите които имате за кариера в областта на изкуството често се свързват с някаква даденост от бога, която наричаме талант. Но освен информацията, за която ще се погрижат нашите професори и таланта, за който се е погрижил Господ има още нещо, което само вие можете да прибавите към вашия ум. Това е възможността да анализирате и оценявате. Затова искам да ви подсказва какви пътища за развитие има един млад човек именно в тази област.

Ето какво споделя в една своя лекция баронеса Сюзън Грийнфилд, световно известна невроложка: „Ние хората, казва тя, не тичаме особено бързо, не сме силни, не виждаме така добре както някои животни. Но това което правим фантастично, по-добре от всички други видове, е да учим. И това е причината да заемаме повече екологични ниши от всички други видове на планетата. Понеже се адаптираме към средата и посредством опита който трупаме ставаме индивидуални личности.

Но помислете си - колко често днес виждаме хора да седят около масата не в разговор, а вгълбени в телефоните си? Колко често можем да видим вече хората да се гледат един друг в очите? Ето, това е световен проблем, защото зрителният контакт е много важен в общуването. Както и езикът на тялото. Същото се отнася и за гласа – не е нужно да говорите чужд език, за да разберете дали някой е щастлив или тъжен. Можете да познаете по тона и силата на говора. **Зрителният контакт, езикът на тялото, гласът, феромоните и физическият контакт са съществени средства, чрез които изразяваме съпричастност към другите хора. Но както знаем никое от тях не присъства във "Фейсбук".**

Вие сте млади хора, родени през този век, който е изцяло под въздействието на екранните технологии и трябва да знаете - ако не упражнявате тези междуличностни умения, просто няма да се справяте добре с тях. И тогава ще изберете екранните технологии, които предлагат по-безопасната опция – никой няма да може да ви види как се изчервявате, никой няма да може да забележи, че ръцете ви се изпотяват, никой няма да чуе слабия ви глас. Вие сте в безопасност. И понеже сте в безопасност, можете да казвате каквото си искате – не виждате реакцията на другите. Можете да кажете на някого: "Иди се гръмни!", ако искате. Не бихте го казали в лицето му, но със сигурност можете да го кажете на екрана. Така че не е изненадващо, че съпричастността е намаляла през последните трийсет години, но за последните десет това се чувства особено остро.

Идентичността днес се ръководи и се свързва с външни фактори. Всичко се прави, за да се впечатли публиката. Какво значение има, че сте отбелязали хиляди приятели във "Фейсбук" – това е публика от хора, които вероятно никога не сте срещали, които са там, за да бъдат забавлявани или шокирани. Ако всичко, което преживявате момент по момент, вече не е тайна, ако всяка мисъл, която ви хрумне, всяко действие, което извършите, всяко лице което срещнете се даунлоудва, за да бъде одобрено от вашата публика – **кой сте вие?** И къде свършвате вие и къде започва публиката? Къде е вашата идентичност?“

Притеснява ме - казва един известен мъж - тази огромна забързаност на информацията... Това се отразява на по-дълбокото мислене. Все още смятам, че да седиш и четеш книга е най-добрият начин наистина да научиш нещо.

Знаете ли кой е този мъж? Президентът на Google. Мисля че можем да му се доверим. Защото информацията не е знание и само защото имате висок коефициент на интелигентност, само защото има по-голям брой зубрачи на тестове за интелигентност, не означава, че съществува повече

вникване в психологическите проблеми или повече прозрения, както се получава при четенето на литература. Известният писател Стивън Кинг казва: „Книгите са най-доброто развлечение. Четеш колкото искаш – няма паднали батерии, няма реклами. Това забавление си струва всяка похарчена стотинка.“

Затова ви препоръчвам активно да се интересувате не само и единствено от тази информация и тези техники, които ще ви помогнат в най-късо време да станете професионални актьори, режисьори, оператори, фотографи и т.н. и т.н. Няма да изброявам всички умения, защото в нашата Академия има повече от седемнайсет специалности. Но вашият стремеж трябва да бъде - ако искате да станете добри, много добри, на европейско или световно равнище – да преминете нивото на събиране на информация и да достигнете уменията да анализирате и оценявате събитията посредством философията на живота. А това умение може да се постигне като задълбочавате личния си практически опит и в същото време използвате натрупаната мъдрост от света на книгите.

Ето какво казва известният режисьор Анджей Вайда: „ Има три изкуства които бих препоръчал за изучаване на младите кинорежисьори: музика, литература, живопис. Познаването на всяка от тези дисциплини ви позволява да разберете, а по-късно и да си извадите практични изводи за всички аспекти на филма. За съжаление теорията на музиката не е музика, историята и теорията на литературата не е литература, а курсът по изобразително изкуство със сигурност няма да се превърне в живопис.“

С други думи вие, скъпи студенти, трябва активно да възприемате фактите на изкуството не само от областта на вашата специалност. Аз обикновено казвам на студентите от първи курс, че има три форми по които вие се обучавате в нашата Академия. Ще го повтора и пред вас:

- Това, което получавате от вашите професори – те са избрани измежду най-добрите професионалисти на България.

- Това, което научавате в самостоятелната си подготовка- в нашата АБА, във възможностите да гледате спектакли, филми, да четете книги.
- И накрая, но не последно по значение – това, което научавате от контактите си с другите студенти; използвайте тези четири години за да създадете вашата творческа среда, няма да намерите друго подобно място в България, в което над петстотин млади хора да се интересуват и да говорят двайсет и четири часа в денонощието само за изкуство.

Опитайте се да получите най-доброто от Академията и да се формирате като отговорни и мислещи личности. Ще използвам мисълта на известния политолог Рон Ингълхарт, който казва: „Не демокрацията прави хората щастливи, а просто е по-вероятно щастливите хора да установят устойчива демокрация!“

И накрая недейте да забравяте, че нито един метод, нито един съвет- дори този който ви давам в това Академично слово- не може да ви освободи от задължението да мислите с главата си.

И тъй като ви предстоят четири дълги и тежки години аз ви пожелавам, скъпи студенти-първокурсници:

- Да запазите постоянно огромното желание и амбиция, с които влязохте в Академията.
- Да преследвате знанието активно, но добронамерено.
- И разбира се – пожелавам ви здраве и сили, които ще ви доведат до успешен финал на тази част от вашия живот.

На добър час!